

VARTIJAIMUSOLMUKETUTKIMUS (SENTINEL NODE)

Ln-PADSent, 4765

- Tiedustelut:** Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482
- Yhteyshenkilöt:** Patologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri Kirsi Hämäläinen (puh.044-7113475, kirsi.m.hamalainen@kuh.fi) ja klinikkaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)
- Indikaatio:** Epäiltäessä kasvaimen paikallista metastasointia vartijaimusolmukkeisiin esimerkiksi rintasyövässä, melanoomassa, vulvan levyepiteelikarsinoomassa, kohdunkaulansyövässä sekä korva- nenä- ja kurkkutautien levyepiteelisyövässä.
- Lähete:** Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)
- Lähetteestä tulee ilmetä kasvaintyyppi ja kasvupaikka sekä poistettujen imusolmukkeiden lukumäärä. Lisäksi läheteeseen merkitään puhelinnumero, mihin patologin vastaus ilmoitetaan. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin.
- Näyteastia:** Tuorenäyte: styroksilevy tai muoviastia, jossa näyte on kosteisiin keittosuolakääreisiin käärittynä. Formaliinifiksoidut näytteet: formaliinia sisältävä tiiviskantinen näyteastia (Tarra: Kudosnäyte, 10% formaliini). Formaliinin tilavuuden on oltava kymmenkertainen näytepalaan verrattuna. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.
- Näyte:** Imusolmukkeita, jotka on poistettava varovaisesti. Ympäröivää rasvaa olisi oltava mahdollisimman vähän.
- Näytteen säilytys ja kuljetus:** Näytteet säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämmössä. Tuorenäyte toimitetaan välittömästi patologian näytteiden vastaanottoon (virka-aikana ma-pe klo 8-15). Formaliinifiksoidut näytteet säilytetään ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon.
- Menetelmä:** Jääleiketekniikka (tuorenäyte). Vartijaimusolmukkeen ympäristö preparoidaan puhtaaksi, jotta rasvaisuus häiritsisi mahdollisimman vähän kudoksen jääleikeprosessointia. Koko vartijaimusolmuke viipaloidaan poikittaisiksi siivuiksi ja palat jäädytetään. Jääleikeille tehdään perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja tarvittaessa pika-sytokeratiinivärjäys tukemaan patologin tulkintaa. Formaliini fiksoidusta näytteestä valmistetaan parafiinileikkeet. Kudosleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäksiä että erikoistutkimuksia (immunohistokemia) patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Värjätyt leikkeet tutkitaan mikroskoopilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).
- Tulkinta:** Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu patologisanatomisen diagnoosi (PAD) tekstiosana että taulukkoina. Tuorenäytteiden vastaus (ei metastaasia, metastaasi) ilmoitetaan puhelimitse välittömästi ilmoitettuun numeroon. Vartijaimusolmukkeesta annetaan myöhemmin varmistukseksi myös histologinen tutkimus tarvittavine lisävärjäyksineen, jonka jälkeen lähetetään lopullinen vastaus. Osa tutkimuksen lausunnoista voidaan tehdä alihankintalaboratoriossa.
- Virhelähteet:** Histopatologinen tulkinta on vaikeampaa jääleikemateriaalista, koska kudoksen morfologia ei ole parafiinileikkeen tasoa. Pika-sytokeratiinivärjäyksessä käytettävä kloonivärjäys sisäisenä kontrollina imusolmukkeen dendriittisiä soluja mutta satunnaisesti myös mast-soluja, jotka vaikeuttavat tulkintaa, esimerkiksi aiheuttaen väärän positiivisen tulkinnan mahdollisuuden.

- Tekstiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** Tuorenäyte: Yksi vartijaimusolmuke 40 minuuttia näytteen saapumisesta (80%).
Formaliinifiksoidut näytteet: 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Kiireellisenä
pyydetyt näytteet pyritään vastaamaan nopeammin.
- Laatija, päivä:** Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 24.8.2020
- Hyväksyjä, päivä:** Vesa Kärjä, 31.8.2020
- Päivitetty, päivä:** Vesa Kärjä, Satu Remes, 25.7.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitujen toimijain - T343.